

Molí de Guardiola

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A sota del castell prop el pont vell i davant del collet d'Eina.
Emplaçament	Damunt la llera del Llobregat molt a prop del pont vell de Guardiola i de la central. C. 1411 pk. 96
Alçada:	694,6
Coordenades:	
Latitud:	42.21558
Longitud:	1.87024
UTM Est (X):	406752
UTM Nord (Y):	4674330

Classificació

Número de fitxa	08099-115
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Medieval Modern Popular
Segle	XIV-XVIII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Només es poden veure els dos carcabans i part de les parets enrunades del casal moliner que ha estat destruït per les esclavissades provinents del terror acumulat per l'explotació minera, els aiguats i crescudes del riu i la construcció del canal que abasteix la central del Collet.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00809007
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dg., 05/03/2017 - 01:00

Descripció

Restes de l'antic molí fariner de Guardiola situades a la dreta del Llobregat molt a prop de la central hidroelèctrica del Collet d'Eina i sota el canal de la mateixa central en un indret que el riu experimenta un meandre. Actualment de l'antic molí fariner només en resten unes escasses ruïnes del carcabà i de les seves parets del voltant. Les ruïnes dels carcabans estan formades per dues voltes d'arc de mig punt una mica rebaixat amb les dovelles disposades a plec de llibre i unides amb argamassa de calç. També s'hi endevinen les restes de les parets del voltant de l'antic casal moliner i construïdes amb aparell de carreus de pedra, units amb argamassa de calç o col·locats en filades més aviat regulars. Aquestes restes defineixen un casal rectangular que segons algunes fotografies conservades estava compost per una planta soterrada amb els carcabans més profunds que a l'actualitat ja que han estat sepultats per les terres i sediments del riu i, una sala de les moles amb una teulada d'un únic vessant de teula ceràmica i aparell de maçoneria. De la sala de moles no en podem apreciar cap traça de les moles ja que es troben desplaçades a l'entrada de la colònia pujol Thomas i emprades com a contrapès del pals de la llum. La peixera, el reg i el canal han desaparegut per les esclavissades provinents del terraplè de les antigues mines del Collet, de la deixalleria i també pel canal industrial que alimenta la central hidroelèctrica del Collet.

Observacions:

Aquest molí malgrat no ens apareix enllocensem que podria tenir un origen baix medieval o modern tot i que les referències a aquest edifici són més tardanes. Prop del molí hi havia altres construccions desaparegudes com ara un pont o passarel·la de fusta i algun altre edifici que no hem pogut identificar segons una fotografia datada de 1905.

Història

El molí de Guardiola ens apareix documentat en els documents que van relacionats amb el castell de Guardiola i també amb l'hostal. La referència més antiga data de 1557 "establiment fet per los senyors consellers de la vila de Berga y los Abat de St. Llorens prop Bagà a Lluís Amill de Guardiola de la casa les ores pati y de la fexa afi efecte de fer molina serradora o molí a cens de deu sous pagadors per tots sants". Altres documents que en parlen daten de 1621 i corresponen als judicis d'escorcoll de la finca i que ens descriuen en molt detall l'hostal i el molí de Guardiola. "Dins la casa de dits amills que situada dins dita baronia de Guardiola tal com ual soch trobat seleuriat alt a la sala com ala entrada noypres trobat bens mobles alguns, una somada de fusta ab cercols de ferro y tennia dotsena de escudellas de melica y una dotsena de plats de terra per de melica y tambe un cofre de fusta de alba ab sa tencadera sens clau y te una taula gran ab dos bancs de fusta y sen dins de una cambra de dita sala un llit de compre y de colga de fusta y una flasada de pel mol husada y em dues sales una desi y altre desus so de alba y tambe un escon y la cuina y tenin un altre cambra una pastera de nogue y ten dita casa ab dos ponts una molina serradora y un moli fariner devan dita casa que dalla llobregat ab sos rec necesaris ab totes ses terres honors y pas de horts entrades y exides drets y pertmes has de aquellas y tenin los conreus sembrats y les herbas de Guardiola y llenas que tenen comprades dels senyors consellers de Berga ab los sembrats que en dit conreus y tenen y qual sevol altres bens aci mobles com immobles que se fa pro fer de dit amills". Altres fonts consultades en documents de l'arxiu comarcal de Berga i datades de 1660 i 1661 ens fan esment de l'hostal i també del molí. Al 1749 tenim un nou establiment de Francesc Amills "Facultad de valerse de la agua del rio Llobregat y de la ribera de Serdañola para el curso del molino arinero y molina de cerrar tablas que posehe en el dicho termino de Guardiola a la orilla del rio Llobregat y delante de su propia casa". Altres referències ja indirectes són en documents posteriors a aquesta data. També en els arxius de la família Pujol i Thomas de la finca de Cal Guardiola s'hi esmenta el molí. A través de les escriptures originals de la finca de

1897"linda a orient amb el riu Llobregat a migdia amb el pont de Guardiola i altres punts que abans eren terres del'Ajuntrament de Berga". La família Pujol i Thomas volia posseir totes les propietats del Collet i encetà un plet amb Ramon Boixader , amo de la finca de cal Guardiola reclamant-li la propietat del molí i de l'hostal de Guardiola amb les seves terres al·legant que eren dins la seva propietat. El 1897 l'amo de cal Guardiola li ven quatre finques que posseeix al collet, dues cases i dos camps. Amb la construcció de la carretera actual expropiaren els terrenys de la finca i casa de Cal Guardiola. Ramon Boixader amb els diners obtinguts va comprar a Manel Maneja la farga de Sant Llorenç. Les darreres referències que esmenten el lloc les trobem amb Pasqual Madoz i també amb Cèsar August Torres

Bibliografia

BARTRINA, ENRIC (1985). El castell de Guardiola. Àmbit de Recerques del Berguedà. Berga. CASALS, ANNA; CASALS, NÚRIA; FERRER, GERARD (2008). "Processos judicials al castell de Guardiola en època moderna". Erol núm. 98. FIGOLS COMPANYY, CARLES (2016). Antics hostals del camí ral. Escritures de la compra i venda de la finca de Cal Guardiola cedides per la família Boixader i Casals. .

